

Suojeltavan luontotyyppin rajojen määrittäminen

1 Kohde

Nimi:	Huolioistenmäen pähkinäpensaikko
Suojelualuetunnus	LTA276046
Kunta:	Hämeenlinna
Kiinteistöt:	109-559-12-3 ja 109-559-12-4
Pinta-ala:	2,25 ha
Omistaja:	[REDACTED]
Suojeltu luontotyyppi:	Pähkinäpensaikko

2 Aluekuvaus

Hämeenlinnassa Huolioistenmäen laella sijaitseva luontotyyppikohde on todella laaja pähkinäpensaikko. Pähkinäpensaita kasvaa yhtenäisesti noin 2,25 hehtaarin alueella, joka jakautuu kahdelle eri kiinteistölle. Pähkinärunnien määrä koko alueella on noin 500–600. Pähkinärunnat ovat 3–6 metriä korkeita ja 0,5–1 metriä leveitä, mutta myös pienempiä pensaita on joukossa. Pähkinäpensaat ovat alueella hyvin elinvoimaisia ja niitä löytyy kaikista ikäluokista aina nuorista taimista jo lahoamassa oleviin pensaisiin.

Kohteen kasvupaikka on tuoretta lehtoa, jossa valtalajeina ovat valkovuokko, sinivuokko, kielo ja oravanmarja. Myös muutama imikkä löytyy kenttäkerroksesta. Pensaskerroksesta on lehtokuusamaa ja pihlajaa. Paikoin kenttäkerroksen kasvillisuus on hyvin niukkaa kuusien varjostuksen ja neulasten happamoittavan vaikutuksen vuoksi. Alueella valtapuuna pähkinäpensaiden päällä on kuusikkoa, jonka seassa kasvaa paikoin koivua. Kuuset ovat suurimalla osalla aluetta kuitupuun kokoisia. Pienempi osa rajattavasta alueesta sijaitsee varttuneessa kuusentaimikossa. Alueella on useampi järeä lahonnut haapa, joita on sekä pysty- että maalahopuina. Rajauksen koillisosassa kasvaa myös muutama järeä metsälehmus. Kohteen rajaukseen on otettu yhtenäisesti pähkinöitä kasvava osuus. Pähkinäpensaita kasvaa myös siellä täällä rajauksen ulkopuolella. Luontotyyppin rajausta on esitetty liitteessä.

Kohde on inventoitu Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimesta 3.7.2024 ja 9.10.2024.

3 Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on hallintolain 34 § mukaisesti kuullut alueen omistajia 29.1.2025 sekä pyytänyt asiasta lausuntoa Hämeenlinnan kaupungilta 4.2.2025 päivätyillä kirjeillä. Myös Lupa- ja valvontavirasto on kuullut Kepalan tilan maanomistajaa 2.3.2026 päivätyillä kirjeillä, jotta tiedon perille saapuminen saatiin varmistettua.

ELY-keskus on vastaanottanut Koivumäen tilan kirjallisen lausunnon 6.3.2025. Maanomistaja on pitänyt rajausta liian laajana. Hämeen ELY-keskus on pienentänyt rajausta uuden maastokäynnin yhteydessä, jolloin alueeseen otettiin mukaan vain

kaikkein edustavin osuus pähkinäpensaista. Maanomistaja toteaa myös, että alueelle on merkitty tieoikeus Koivumäen tilalta kiinteistön 109-559-10-23 tilalle ja toivoo, että tämä otetaan rajauksessa huomioon. Kepalan tilan maanomistaja ei ole esittänyt lausuntoa asiasta.

Hämeenlinnan kaupunki on toimittanut asiasta lausunnon 27.3.2025. Lausunnossa todetaan, että luontotyyppirajauksen ei katsota olevan ristiriidassa alueella voimassa olevan kaavoituksen kanssa. Alueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa. Hämeenlinnan kaupungilla ei ole huomautettavaa luontotyyppin rajaamisen suhteen.

4 Lupa- ja valvontaviraston päätös

Lupa- ja valvontavirasto päättää, että luonnonsuojelulain 64 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen pähkinäpensaikon rajat määritellään liitekarttaan merkityllä tavalla. Kohde on alueellisesti merkittävä laaja ja elinvoimainen pähkinäpensaikko.

Luonnonsuojelulain 64 §:n 1 momentin nojalla liitekarttaan merkityn alueen hävittäminen tai heikentämien on kielletty. Luontotyyppin ominaispiirteitä ovat tietynlainen maaperä, yleisimmin lehto, ja pähkinäpensaiden esiintyminen. Luonnonsuojeluasetuksen 4 §:n mukaan pähkinäpensaikko on alue, jossa pähkinäpensaita esiintyy luontaisesti syntyneinä vähintään 20 kappaletta hehtaarilla. Pähkinöiden tulee olla vähintään kaksi metriä korkeita tai leveitä ja niiden tulee sijaita lähekkäisinä ryhminä.

Esimerkiksi seuraavat toimet saattavat hävittää esiintymispaikan tai heikentää sitä:

- rakennusten, rakennelmien tai teiden rakentaminen;
- maa-ainesten tai kaivoskivennäisten ottaminen, maa- tai kallioperän vahingoittaminen;
- ojitaminen tai muu alueen vesitalouden muuttaminen;
- pähkinäpensaikoille tyypillisen luontaisen kasvillisuuden ja puuston poistaminen, hävittäminen tai vahingoittaminen;
- moottoriajoneuvolla ajo muutoin kuin alueen luonnonhoitotoimien yhteydessä; poikkeuksena tilan 109-559-10-23 kautta kulkeva tieyhteys Alvon YT tielle, jonka jatkona voidaan käyttää rajauskartassa esitettyä (mustalla viivalla merkittyä) kulkuväylää tilan hakkuutoimien yhteydessä, jotta muun tilan metsätaloudellinen käyttö on mahdollista.
- kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa vaikuttaa epäedullisesti alueen ominaispiirteiden säilymiseen.

Luontotyyppirajauksen aluetta voidaan tarvittaessa hoitaa Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän suunnitelman mukaisesti ja maanomistajien suostumuksella esim. alikasvoskuusia poistamalla. Alueen pähkinäpensaat hyötyisivät kuitupuukokoisten kuusen poistosta ja kohteen hoito olisi kiireellistä.

Luonnonsuojelulain 64 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielto tulee voimaan, kun Lupa- ja valvontavirasto on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Lupa- ja valvontavirasto on tarkistanut kohteen rajat ja todennut liitekarttaan merkityn alueen täyttävän luonnonsuojelulain 64 §:n mukaiset pähkinäpensaikon kriteerit. Luontotyyppin säilyminen vaatii päätöksessä määritellyjä rajoja.

5 Korvaussäännökset

Valtion korvausvelvollisuudesta on säädökset luonnonsuojelulain 111-113 §:ssä. Jos luonnonsuojelulain 64 §:n nojalla tehdystä päätöksestä aiheutuu maanomistajalle merkityksellistä haittaa, on valtio maanomistajan niin vaatiessa velvollinen korvaamaan haitan. Korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on 66 §:n nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä toimitus korvauksen määräämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista. Jos korvauksesta ei voida sopia, maanomistaja voi hakea toimitusta korvauksen määräämiseksi Maanmittauslaitokselta. Korvausten määräämisestä säädetä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa.

6 Merkitseminen kiinteistörekisteriin ja maastoon

Luonnonsuojelulain 121§:n 1 momentin mukaisesti päätöksestä tehdään merkintä kiinteistörekisteriin. Tarvittaessa Lupa- ja valvontavirasto vastaa rajojen merkitsemisestä maastoon. Luonnonsuojelualueen merkitsemisestä maastoon säädetään luonnonsuojelulain 59 §:ssä ja ympäristöministeriön asetuksessa luonnonsuojelualueen merkitsemisestä maastoon (261/2016).

Lupa- ja valvontavirastolla ei ole luonnonsuojelulakiin perustuvaa velvoitetta merkitä tämän päätöksen kohteena olevaa luonnonsuojelualueetta maastoon.

7 Sovelletut oikeusohjeet

- Luonnonsuojelulaki (9/2023) 64 §, 121 §
- Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 4 §
- Hallintolaki (434/2003) 34 §

8 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ympäristösuunnittelija Heidi Keinonen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Iida Kämäri. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

9 Päätöksen kuuluttaminen

Lupa- ja valvontavirasto tiedottaa tästä päätöksestä luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla osoitteessa <https://lvv.fi/ajankohtaista/kuulutukset-ja-yleistiedoksiannot>. Tieto kuulutuksesta julkaistaan luonnonsuojelulain 121 §:n sekä kuntalain (410/2015) 108 §:n nojalla myös suojellun alueen sijaintikunnan verkkosivuilla.

10 Muutoksenhaku

Tämä päätös on luonnonsuojelulain 64 §:n 3 momentin nojalla voimassa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jollei Hämeenlinnan hallinto-oikeus toisin päättä. Lupa- ja valvontaviraston päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on liitteenä.

11 Päätöksestä tiedottaminen

Liitteet

Kartta
Valitusosoitus

Jakelu

Kirjeitse saantitodistuksella maanomistajille

Tiedoksi

sähköpostitse:

Ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Hämeen maakuntaliitto hameenliitto@hame.fi

Sisä-Suomen Elinvoimakeskus kirjaamo.sisa-suomi@elinvoimakeskus.fi

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Hämeen piiri ry etela-hame@sll.fi

Suomen luonnonsuojeluliitto lausunnot@sll.fi

Hämeenlinnan kaupunki kirjaamo@hameenlinna.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Suomen metsäkeskus kirjaamo@metsakeskus.fi

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihtde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/25570/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/25570/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Keinonen Heidi 30.04.2026 09:57

Ratkaisija Kämäri Iida 30.04.2026 11:01